

נוער פועלי ציון מחזיק עכשיו רק נוער מבני 17 עד 21, לומדים עברית. הסרמינולוגיה רק עברית. גם סתם חלוצים מסתייכים לבונים. החברים שהיו לנו מקודם בהשה"צ נצטרפו לתנועה זו.

צלר: היו כאן וויכוחים אם יש צורך בהכשרה. החלטה על הכשרה של 9 חדשים ועל סניף 9 חדשים. לאח"כ ראו שחשעה חדשים לא מספיקים - והאריכו לשנה, ובמקרים מיוחדים - שנתיים (הלומדים מקצוע משקי). עכשיו נמצאים 65 חבר בהכשרה בשלשה מקומות. בקרוב יהיו עד 100 בהכשרה. ושוב דרוש כסף. מאין ילקח? מהמגביה?

17.5.35

ססתי אחר הצהריים לווישינגטון ושכתי עם שקיעה. שוחחתי עם ברנדייס שעתים. האיש זקן, פניו צמקו, אך אור עיניו לא כבה, ואם כי מסופקני אם מחשבתו עדיין רעננה כשהיתה - הרגשתי בדבר קצת התאבנות המחשבה - אבל שכלו ער וחי והוא מדבר בתוקף ובאמונה.

ספרתי לו על ההודעה האחרונה של הנציב למשה והצגתי לו שלוש שאלות: א) מה לעשות כדי למנוע או לעכב הקמת המועצה? ב) אם לא נוכל לעכב - מה הן הערבויות והבטחות אשר נדרוש להבטיח את ענייננו? ג) אם המועצה תקום היש להשתתף בה או לא?

הוא ענה ראשונה על השאלה השלישית. יש להשתתף

כלי כל ספק. האנגלי אוהב לוחם הגון. הוא יבין את מלחמתנו צעד צעד, אבל אם נפסיד והדבר יקום - אין תועלת בהמנעות. זה טובן אולי בקונטיננט, אבל המנהג הפרלמנטרי והחינוך תולידים האנגלי הוא נגד נון-קואופריישון. בפנים נוכל להגן על עצמנו, הסענה שלנו שמועצה זו תזיק לנו - נוכיח בכל מקרה שהמועצה תפגע בנו, והעולם ישמע לנו. העולם בשבילנו הוא קודם כל ובעיקר העם האנגלי. אין לנו ממה לפחד, עניננו יצליח. והאנגלים יודעים שאנו בני ברית יותר טובים מהערבים. הוא אופטימי ביחס לעתידנו. הוא מאמין שבעוד 25 שנה יהיו לנו 5 - 6 מיליונים במזרח הקרוב, ואחר כך יבואו עוד. יש כורך. יש כשרון, יש מסירות. לפני 25 שנה כמעט שלא הכיר היהודים, אבל במידה שלמד אותם יותר ויותר אמונו ביכולתם הולך וגדל. הצרות, הרדיפות והעינויים פיתחו בנו כשרונות רבים. הוא מתעניין ויודע כל מה שנעשה בארץ והוא רואה שאנו מצליחים. הממשלה, הממשלה שלנו, היהודית (כוונתו להנהלה) יודעת את דרכה ומצליחה. - דבריו שטפו במרץ ובאמונה. כנראה שטימה זו חביבה עליו. נסיתי להחזירו לענין ושאלתי: מה חתן לנו ההשתתפות ובמה תזיק ההמנעות?

אם לא נשתתף, ענה, יעשו הדברים בלעדיו. לא נוכל להשמיע קולנו, והאנגלים שאינם יודעים המנהגים הקונטיננטליים יעשה הדבר עליהם רושם רע. לא איכפת להם שלוחמים, אבל אם נלחמת והפסדת - עליך לקבל.

אמרתי למה לנו להודות במועצה?

לא צריך להודות, להיפך, צריכים לציין התנגדותנו

ולהשתחף. נעשה משגה גדול לפני 13 שנה שהסכימו לספר הלבן
למועצה ולקריעת עבר הירדן. זה היה משגה כבד; גם עכשיו לא
צריך להסכים, וסוב שאנו נלחמים נגד - אבל אם יוקם נגד הסכמתנו
נכריז על התנגדותנו ונשתחף. אחרת לא תהיה הזדמנות להשמיע
קולנו.

אמרתי לו שיש לנו הזכות לפי סעיף ד' להיות נשמע
בכל דבר הנוגע לנו כסוכנות היהודים בשם כל העם היהודי ולא
רק כבאי כוח יהודי א"י.

אמר כן, על זאת לא צריכים לוותר, אבל אין זה סותר
להשתתפותנו.

שאלתיו אם זו דעתו השקולה והסופית?

ענה - כן, וזוהי דעתי לא ברגע זה, כי חשבתי על
הדבר הרבה זמן, בהניחי שהדבר עלול לבוא.

החזרתיו לשאלתי הראשונה: מה אפשר לעשות פה נגד
הדבר. הוא חושב שפה אי אפשר. היחסים בין אמריקא ואנגליה
אינם ידידותיים. החעריפים הגבהים נטלו הסימפסיה של העולם
מאמריקא. גם הסכום של אמריקא בסידורים הכספיים עורר רוגז.
היה פה תמיד רגש רע לאנגליה הודות לאירים, הרגש הזה כבר
דעך, אך בשנים האחרונות חזר לרגל סכסוך חובות המלחמה,
אם כי אנגליה שילמה יותר מכולם. אולם הוא נכון לעשות הכל
ע"י ידידיו בלונדון - שבתוך חוגי הפועלים והאחרים.

אמרתי אולי אפשר לפעול באופן לא פורמלי. הוא
ענה שהוא לא יכל לרגל מצבו, לא בקונגרס ולא אצל הנשיא, אולם

פליכט פרנקפורטר יש לו יחסים אינסימיים עם הנשיא והשפעתו גדולה, הוא גם איש חפשי ואין לו כל עמדה רשמית. הוא גם מכיר היטב את הסביבה האנגלית ותנאיה ויש לו מהלכים בחוגים אנגלים רבים, ויש להתייעץ איתו.

אמרתי לו שכבר סלגרפתי אתמול לפרנקפורטר שאני רוצה לראותו, אך עד נסעי לווינגסטון לא קבלתי עדיין תשובה.

הוא יעץ להתקשר איתו טלפונית ושוב חזר על קשריו המרובים גם פה וגם בלונדון. אמרתי אולי כדאי שנפגש שלשתנו כי אין אני נוטה לדעתו בדבר ההשתתפות. ב. הסכים ואמר שהוא ילך לבוסטון אבל רק לאחר 3 ביוני, כשיסגר בית המספט. אמרתי לו שלא טוב לחכות כל כך הרבה זמן, כי יתכן שהשיחות תתחלנה בסוף מאי, ולאחר שידובר עם הערבים יהיה עוד יותר קשה לעכב את העניין, ולכן אני מציע שנפגש שלשתנו בווינגסטון. הסכים לכך, אם לאחר שאשוחח עם פרנקפורטר אראה צורך בכך.

חזרתי על שאלתי השניה, אמר שקודם יש להוציא מהסמכות של המועצה עניני קרקע. ועליה - הוספתי, כמובן. אבל זה לא מספיק. יש לדרוש שורה של דברים שיבטיחו נגד דיסקרימינציה, שלילת עבודה ועוד. נחוץ שפרנקפורטר ינסח רשימה קונסטרוקטיבית בעניין זה. הוא מומחה לכך.

אמרתי לו בנידון זה יש לדון על שני דברים: (א) סמכות המועצה, (ב) הרכבה. וקודם כל יש לבקש ערבות בנוגע להרכב. שאל כיצד? ספרתי לו על השיחה עם מקדונלד בצ'קס והסכמת מ. לפריטי. ואם הדבר יקום - יש לעמוד על כך שנשיא הממשלה הבטיח פריטי.

אמר שאפשר להשתמש בזה באנגליה, אולם לא בפומבי.
מקדונלד אינו נחשב יותר בדעת הקהל, אבל לא יסבלו בכל זאת
אם יפגעו בראש הממשלה. אולם בפעולה בלתי פומבית בקרב
חוגים אפשר להשתמש בזה.

שאלתיו מה דעתו הוא על פרייסי? ענה שאינו מושב
שיקבלו פרייסי. האנגלים לא יבינו איך מיעוט ורוב יקבלו
מספר שווה. אבל אין הוא חושש להיותנו מיעוט. ניהפך לרוב.
אי אפשר לעכב את עבודתנו, נחגבר על כל המכשולים.

אמרתי אבל מוטב להסיר לכתחילה את המכשולים -
אמר כן, הוא נכון לעשות ועוד יותר יכל לעשות פרנקפורטר.

עברתי לשאלת הקרקע והנגב. ספרתי לו ששאלת
הקרקע נעשתה אקטואלית משני הקצוות. הממשלה חוששת שהיהודים
יקנו הרבה אדמה והיא רוצה להבטיח מינימום לערבים - אנו מצדנו
רואים הכרח בהתישבות רחבה שתהלום את מידות העליה המתגברת.
ספרתי לו על השיחות עם הנציב בשאלת הנגב והגבלות המכירה
ועל נסיעתי לעקבה והצורך שאני רואה בתקיעת יתד במקום ההוא
העתידי להוות יחד עם חיפה אולי נקודה סטרטגית ומסקית עולמית.
אמר - אני חשבתי כבר מזמן על זה, והדבר הוא חשוב

מאוד.

אמרתי שהדבר ידרוש אמצעים מיוחדים כי בתחילה
נצטרך ליצור שם ישוב אשר אולי לא ישא עצמו מבחינה כלכלית,
כי עלינו לראות בדבר לא עסק כלכלי אלא מעין כיבוש צבאי.
יתכן שאנגליה תיצור שם בזה צבאית ומי יודע אם יהיה לה
חשבון לתת לנו לבוא, ויש למהר וליצור עובדה - גם ברכישת קרקע

בערבה וגם ביצירת נקודה על חוף הים.

אמר שהוא מסכים לגמרי, והוא נכון לתת לשם כך

"תרומה ניכרת" (Substantial Contribution) אמרתי לו
שלא באתי אליו לבקש ממנו כסף, אולם אני רוצה למצוא קבוצת אנשים
בעלי יכולת אשר יבינו ערך הדבר ויתנו את הכסף הדרוש. ואני
שואל אם הוא יכל לעזור בנזאת.

אמר, שלפי מצבו אין הוא יכל לעשות זאת. גם בענין

זה יכל פרנקפורטר לעשות יותר ממנו. שאל כמה כסף נחוץ?
אמרתי שאין לי תכנית מסוימת, אבל להתחלה אני חושב שיהיו
נחוצים מעט עד עשרים אלף פונט.

חזר ואמר אני אתן משלי בשביל דבר זה תרומה

ניכרת. ואשר לאחרים אדבר עם פרנקפורטר.

אחר כך עברה השיחה למצב בציונות האמריקנית. הוא

דיבר במרירות ובביסול על ההסת' הציונית באמריקא. אנשים
קטנים, שהעיקר להם הכהונה והמשרה, ללא חרדה ומסירות לענין
הקדוש. הוא חבר עד היום בהס', משלם את מסיו, אבל אינו נותן
שום תרומות - מה שהוא יכל לתת הוא נותן באופן בלתי אמצעי
לענין, אבל לא דרך ההסת' הציונית האמריקנית. כי אין לה כל
ערך. יש תקווה רק מהפועלים. בקרבם יש אנשים אחדים שיכלים
לפעול ויש להם אמונה ואידאל. הלל את הדסה.

הסברתי לו מה בדעתי לעשות בשביל ריאורגניזציה של

התנועה: הקמת ארגון אחיד, שבו יוכלו חברינו להשפיע על כל
מהלך התנועה. הביע שביעת רצונו ואמר: עבודתך ועבודת חבריך

מצוינה, הוא מתחקה עליה, והוא שמח על הצלחתה. כל תקוותו בפועלים.

נפרדתי ממנו - לאחר שיחת שעתים - על מנת להפגש יחד עם פרנקפורטר.

כשחזרתי לניו-יורק סלפנתי לפרנקפורטר, והוא קבע לי פגישה ליום ב'.

18.5.35

בקנדה נבמרה כבר פעולת השקל, הדסה הפיצה 4.500 שקל, הכלליים 4.000, חברינו 4.000, המזרחי כ-500. שקלי אשתקד יש בקנדה כ-15.000, ז"א 5 צירים. הבחירות בקנדה בשבוע הראשון של יוני.

- השופט מק הזמין אותי לישיבה מחר בבוקר עם ועדת הארבעה (מק, קרפ, פישמן וזלמן) לדון על יס"א ופאלקור.

- העתונאים דרשו ממני את תמצית נאומי שאשא הערב למען זה יופיע בעתוני מחר. ושלא כדרכי הייתי מוכרח לכתוב קיצור נאומי אשר מי יודע אם אנאום הערב.

- האספה בקרנגי הול עברה בכל זאת לא רע. האולם הגדול היה מלא גם למטה וגם ביציעים המרובים. רוסנברג התנצל שהוא מברך אותי אם כי אומרים לו שבזאת הוא מסייע למלחמת הבחירות